

32. Den Danske Gymnasieskole.

Af rektor Dr. Phil Kjeld Galster i: Fem Aar. Indtryk og Oplevelser. Red. Christian Refslund, Kbh. 1945 (nedenstående findes også i store træk gengivet i Kjeld Galsters egen bog, Aalborg Katedralskole under besættelsen, Aalborg 1945)

Teksten omhandler de generelle forhold i de danske gymnasieskoler, men rektor Galster har medtaget næsten den samme tekst i sin egen bog, Aalborg Katedralskole under besættelsen (Aalborg 1945) skrevet med fokus på Aalborg Katedralskole.

Efter Churchill-Klubbens arrestation blev rektor Galster sendt på tvungen orlov efter tysk pres, fordi man mente, at skolen også bar et ansvar for drengesabotørernes handlinger. Nedenstående tekst giver sammen med de taler han holdt til skolens elever fra 9. april 1945 frem til den ufrivillige orlov fra maj 1942 et udmærket billede på, hvilke holdninger der prægede rektor Galster.

Hvilket Præg havde den danske Gymnasieskole, da Lynet slog ned den 9. April? I hvilke Ideers Tjeneste stod den?

Det negative kan straks siges, at Skolen ikke virkede for nogensomhelst Ideologi, intet bestemt Sæt af Meninger; hvilke Anskuelser de Unge kom til, politisk, socialt, religiøst og nationalt, var Skolen som saadan uvedkommende.

Man tilstræbte Objektivitet (idet man dog erkendte, at fuldstændig Objektivitet ikke kunde naas), Lærerne skulde ikke paavirke Eleverne for nogen bestemt Idékreds, Stoffet maatte forelægges nøgternt, Sagen belyses fra alle Sider, Niels Ebbesen og Grev Gert var Mennesker begge to, og deres Bedrift maatte man søge at forstaa ud fra deres Forudsætninger.

De Unge skulde, ubundet af nogen Autoritet, søge at komme til en selvstændig Mening om Personer, Ideer og Problemer; ud fra Arbejdet og inciterende Spørgsmaal skulde deres Kritik vækkes, deres Forstand skoles, deres Dømmekraft uddybes.

(....)

Erkendelse maa siges at være det centrale Ord.

I Forbindelse hermed virkede man for en vidtgaaende Tolerance, Forstaaelse af anderledes tænkende, Mildhed i Dommen, Anerkendelse af det berettigede ogsaa i Modstanderens Synspunkter.

(....)

De unge Mennesker fra den tyske Gymnasieskole, der var med til at besætte Danmark, kom fra en Skole af ganske anden Art. Alle de Idealer, der herskede i den danske Skole, var fremmede for den tyske, ja i flere Tilfælde føltes de som fjendtlige Aandsmagter.

Den nationalsocialistiske Skole ansaa ikke Erkendelsen for det højeste Maal, Stræben efter den rene Erkendelse skabte, mente den, en kontemplativ Mennesketype, Mennesker, der stod udenfor, naar det gjaldt afgørende Situationer i Folkets Liv, livsfjerne Personer, mærket af Specialstudiets Snæversyn. Den vilde opdrage Ungdommen til „handlende Mennesker", til „politiske Mennesker". Det centrale Ord var Vilje.

Hele Opdragelsen stod i een Idés Tjeneste: Det Nationale (det Chauvinistiske tør man nok sige nu), Tyskland. Tysklands Storhed og verdenshistoriske Betydning. Denne gennemsyrede ikke blot Fag

som Modersmaalet og Historie, men kunde præge selv Fag som Geografi og fremmede Sprog. Overalt søgte man frem til og ind til „det tyske Menneske" (som man genfandt baade i Vikingen og Ridderen). Det heroiske, Ære, Folkefællesskab var Idealerne, og de stemples ind i Ungdommens voksbløde Sind. Bevidst blev Ungdommen opdraget til Fanatikere, idet alle Tanker (ogsaa indenfor tysk Aandsliv), der kunde modvirke den herskende Retnings Maal: en hensynsløs og til Døden kæmpende Ungdom, blev tiet ihjel eller bekæmpet eller latterliggjort. Og det var let, fordi der gennem Aarene var indpodet Ungdommen en blind Autoritetstro.

(...)

(red. nedenfor skriver Galster om den danske gymnasieskole)

Ellers gjorde der sig to Retninger gældende: en mere passiv, der mente, at Skolen skulde holde Begivenhederne helt ude, den skulde gaa sin Gang helt uanfægtet og lade Begivenhederne tale og virke paa Sindene; og en mere latent-aktiv Retning (og det var de fleste), der mente, at en Skole vilde svigte sin Opgave, hvis den stod udenfor, naar store Begivenheder saaledes gik hen over Landet, uden at det gav Genlyd i Skolestuen. Hvad Hjerterne var fulde af, kunde man ikke udtale højlydt; men saa lærte man sig at udtrykke, hvad man gerne vilde have frem, sine Følelser og Stemninger, Haab og Ængstelse, sin Appel til Ungdommen, mere gedulgt og forborgent, og man blev forstaaet.